

TRUNG BÀY CHUYÊN ĐỀ “HOÀNG SA, TRƯỜNG SA CỦA VIỆT NAM - NHỮNG BẰNG CHỨNG LỊCH SỬ” TẠI BẢO TÀNG HÀ NỘI

BẢO TÀNG HÀ NỘI

Từ khóa: Trưng bày, biển Đông, bảo tàng

Key words: Exhibition, East Sea, Museum

Thời gian gần đây, tình hình căng thẳng trên biển Đông đang là vấn đề nóng, thu hút sự quan tâm của nhân dân trong nước và cộng đồng quốc tế. Trước những hành động xâm phạm chủ quyền Việt Nam của Trung Quốc, Nhà nước ta chủ trương ưu tiên giải quyết bằng các biện pháp đấu tranh mà ngành Văn hóa quan tâm trong lĩnh vực bảo tàng là tổ chức trưng bày, triển lãm, giới thiệu sâu rộng đến nhân dân cả nước và bạn bè quốc tế những bằng chứng lịch sử chứng minh cho chủ quyền tự nhiên và lâu đời của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa.

Thực hiện Nghị quyết của Ban Chấp hành TW Đảng về Chiến lược Biển Việt Nam đến năm 2020; Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường công tác sưu tầm, thẩm định, công bố, sử dụng những tài liệu, ấn phẩm và bản đồ liên quan đến chủ quyền biển đảo Việt Nam; được sự đồng ý của UBND Thành phố Hà Nội, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hà Nội, Bảo tàng Hà Nội tổ chức trưng bày chuyên đề: “Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam - những bằng chứng lịch sử” nhằm góp phần nâng cao nhận thức của nhân dân, khơi dậy lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết dân tộc và khẳng định với bạn bè quốc tế chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa.

Phần trưng bày được chia làm 3 nội dung: 1- Những bằng chứng lịch sử; 2- Hình ảnh về cuộc sống trên đảo Trường Sa; 3- Hà Nội với Trường Sa.

Trong phần thứ nhất, trưng bày đã giới thiệu một sưu tập bản đồ địa lý, hàng hải vẽ về quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa của Việt Nam do các nước phương Tây xuất bản từ thế kỷ XVI. Trong những bản đồ xuất bản thời kỳ này, Hoàng Sa và Trường Sa được vẽ chung thành một dải hình cờ đuôi nheo, được gọi dưới một tên gọi chung là *Pracels* hay *Paracels*. Do những nhận thức về địa lý và hàng hải lúc này còn hạn chế nên họ vẫn coi Hoàng Sa và Trường Sa là một dải giữa biển Đông. Đáng chú ý là bản đồ năm

1595 của anh em nhà Van Langen, Hoàng Sa đã được vẽ rõ ràng phân biệt với các đảo gần bờ cù lao Chàm, cù lao Ré, cù lao Xanh. Đặc biệt ở ven bờ vùng biển Quảng Ngãi của Việt Nam, hiện nay có ghi chú thích là bờ biển Hoàng Sa. Chú thích này đã khẳng định mối quan hệ hữu cơ giữa bờ biển Hoàng Sa ở đất liền với đảo Hoàng Sa ở giữa biển Đông. Đây cũng chính là cơ sở xác nhận chủ quyền tự nhiên và lâu đời của Việt Nam đối với quần đảo Hoàng Sa.

Bản đồ “An Nam đại quốc họa đồ”, do ông Jean Luis Taberd vẽ vào năm 1838. Ông Taberd vốn là Phó linh mục xứ Đàng Trong và là người thông ngôn cho vua Gia Long. Ông là người am hiểu về ngành Địa lý và Hàng hải. Trước đó vào năm 1837, ông có viết một bài đăng trên *Tạp chí Xã hội Bengal* ở châu Á, có đoạn viết “mặc dù ở quần đảo này dường như độ chỉ có các bãi đá ngầm và độ sâu của biển thì hứa hẹn nhiều điều bất tiện hơn là thuận tiện, mà không có gì khác. Nhà vua Gia Long cho rằng, ông đã gia tăng được quyền thống trị lãnh thổ của mình bằng cách sát nhập tội nghiệp đó. Năm 1816, nhà vua Gia Long đã long trọng đến quần đảo này cắm lá cờ của mình và chắc chắn rằng, sẽ không có một ai tranh giành với ông ta”. Đây là tấm bản đồ phương Tây có giá trị nhất về lãnh thổ của Việt Nam vào thế kỷ XIX. Bản đồ được vẽ theo lối hiện đại, có kinh độ, vĩ độ rõ ràng và đã chỉ rõ chính xác địa danh Cát Vàng hay là *Paracels*. Ngoài ra, bản đồ này còn được ghi rõ bằng 3 thứ tiếng: La tinh, Hán và chữ Quốc ngữ.

Những bằng chứng thể hiện chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa tiêu biểu, như: ảnh chụp bia chủ quyền trên đảo Hoàng Sa năm 1938, một số bức ảnh chụp nói về sự kiện Hoàng Sa bị Trung Quốc cưỡng chiếm năm 1974, bản trích trong sách *Đại Nam thực lục tiền biên*, bản trích lời phát biểu của Trường đoàn đại biểu Việt Nam tại Hội nghị San Francisco năm 1951, giấy chứng sinh của một công dân sinh ra trên đảo

Hoàng Sa... Trong sách *Đại Nam thực lục tiền biên* do Quốc sử quán triều Nguyễn biên soạn, có nhắc đến nội dung là chúa Nguyễn Phúc Chu sai ông Mạc Cửu đi đo đạc bãi cát Trường Sa. Ông Mạc Cửu là người đã có công khai phá vùng đất Hà Tiên, sau đó ông dâng lên hết cho triều đình nên đã được chúa Nguyễn phong có chức Tổng binh trấn Hà Tiên. Trong lần ông ra tạ ơn thì được cử đi làm nhiệm vụ đo đạc bãi cát Trường Sa.

Bản trích lời phát biểu của ông Trần Văn Hữu, Trưởng đoàn đại biểu của Việt Nam tại Hội nghị San Francisco, một hội nghị lớn của quốc tế nhằm giải quyết các vấn đề liên quan đến lãnh thổ sau Thế chiến thứ II, đã khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa mà không vấp phải bất cứ một phản đối hay bảo lưu ý kiến của quốc gia nào. Cũng tại Hội nghị này, ông Andrei A. Gromyko, trưởng đoàn địa biển phái đoàn Liên Xô đã đưa ra kiến nghị là chuyển quyền quản lý chủ quyền hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa của Việt Nam cho Trung Quốc, nhưng ý kiến của ông ta đã vấp phải sự phản đối và không đồng thuận của toàn Hội nghị (46/51 quốc gia đã bỏ phiếu phản đối).

Trong tất cả bản đồ của Trung Quốc được sản xuất ở nước ngoài và trong nước được đưa ra trưng bày ở đây đều có một điểm chung, đó là điểm cực Nam của lãnh thổ Trung Quốc chỉ dừng lại ở đảo Hải Nam và không hề đề cập gì đến hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa của Việt Nam. Tiêu biểu trong số này là bản đồ "Hoàng triều trực tỉnh địa dư toàn đồ" do nhà Thanh đặt làm theo chuẩn phương Tây, được thực hiện trong nhiều năm mới hoàn thành vào năm 1904. Đây là bản đồ được làm với độ chính xác cao và sau đó còn được tái bản nhiều lần đến tận những năm 1933, trong các lần tái bản sau đó, bản đồ này cũng không có bất cứ sự thay đổi nào.

Như vậy, thông qua các chứng cứ lịch sử của phương Tây, Việt Nam và của cả Trung Quốc, chúng ta thấy rằng, hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa thuộc chủ quyền của Việt Nam, không thuộc chủ quyền của Trung Quốc. Nhà nước phong kiến Việt Nam đã khẳng định chủ quyền của mình từ thế kỷ XVII và liên tục thực thi chủ quyền của mình trong hòa bình đối với quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa từ thế kỷ XVII đến đầu thế kỷ XX.

Phần thứ hai của trưng bày, khách tham quan được hình dung qua những tấm ảnh về Trường Sa, vùng đất thiêng liêng, máu thịt của Tổ quốc giống như những viên ngọc nổi lên giữa biển xanh. Ở Trường Sa, ngoài những đảo nổi thì còn có các đảo chìm, là những đảo đá khi thủy triều lên sẽ bị ngập

trong nước. Nơi đây, cuộc sống và chiến đấu của quân và dân trên đảo Trường Sa vẫn còn vô vàn những khó khăn. Vượt lên tất cả những khó khăn, các chiến sỹ luôn vững vàng tay súng, sẵn sàng chiến đấu bảo vệ chủ quyền, sự toàn vẹn lãnh thổ quốc gia.

Phần thứ ba, đồng thời cũng là phần kết của trưng bày đã thể hiện tình cảm sâu đậm, mối quan tâm đặc biệt của Đảng, Nhà nước, các Bộ, ngành và các địa phương dành cho hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Đặc biệt trong những năm gần đây, UBND thành phố Hà Nội luôn tổ chức những chuyến công tác ra Trường Sa thăm hỏi, động viên quân và nhân dân Trường Sa. Để đáp lại tình cảm sâu nặng của nhân dân Thủ đô, huyện đảo Trường Sa đã gửi tặng nhân dân Thủ đô món quà rất có ý nghĩa, đó là những sản vật đặc trưng của Trường Sa: đá san hô hóa thạch. Ngày 6/8/2011, tại Bảo tàng Hà Nội, thành phố Hà Nội đã long trọng tổ chức lễ tiếp nhận đá Trường Sa, một phần thiêng liêng máu thịt của Tổ quốc.

Thật cảm động xiết bao khi chúng ta đọc lại những suy nghĩ, tâm tư, tình cảm mà khách tham quan đã ghi lại trong cuốn sổ cảm tưởng đặt tại khu trưng bày của Bảo tàng. Bác Lê Xuân Kiên viết: "Anh em trong đoàn rất xúc động được nghe giới thiệu về quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa, vô cùng biết ơn các thế hệ người Việt Nam đã gìn giữ, bảo vệ chủ quyền của Tổ quốc. Chúng tôi càng tin tưởng vào sức mạnh chính nghĩa của đất nước Việt Nam trong sự nghiệp đấu tranh bảo vệ chủ quyền đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Cảm ơn Bảo tàng Hà Nội đã có một hoạt động rất ý nghĩa". Còn bác Nguyễn Thạch Bích ngụ tại Mỹ Trì viết: "thật xúc động khi được nhìn thấy đá Trường Sa - một phần máu thịt của Tổ quốc yêu thương qua triển lãm hôm nay".

Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam, là một bộ phận không thể tách rời của lãnh thổ Việt Nam. Bảo vệ chủ quyền lãnh thổ trên mặt trận pháp lý là lựa chọn hoàn toàn đúng đắn vì chính nghĩa thuộc về chúng ta. Triển lãm chuyên đề "Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam - Những bằng chứng lịch sử" đã góp phần tuyên truyền về chủ quyền lãnh thổ của đất nước, góp phần giáo dục tới thế hệ trẻ, nâng cao nhận thức về chủ quyền của Việt Nam với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa, đoàn kết dân tộc và khẳng định một chân lý không thể chối cãi: "Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam"./.

B.T.H.N

(Ngày nhận bài: 29/6/2014; Ngày phân biện đánh giá: 11/8/2014; Ngày duyệt đăng bài: 21/8/2014)